

Inconstientul

Sa nu uitam ca ideea de inconstient a fost impusa de catre FREUD din necesitati practice, si nu filosofice.

Pentru prima data FREUD (in cap.al VII-lea din “ Interpretarea viselor “) explica ce este inconstientul, cum functioneaza, cu ce se deosebeste de alte parti ale psihicului si in ce relatie se afla cu acestia. Sunt chestiuni care vor fi reluate pe parcursul dezvoltarii teoriei freudiene, punctul cel mai important fiind “ Eul si Se-ul “ (1923).

Faptul ca in lantul manifestarilor observabile apar lacune poate fi privit din doua puncte de vedere: se pot ignora procesele somatice si sa presupunem ca lacunile pot fi inchise prin procese psihice inconstiente si se poate construi un lant pur somatic, in care nu exista nici o veriga lipsa si care acopera intregul cimp al observatiei.

Freud adopta initial a doua varianta, in descrierea de tip neurologica a manifestarilor psihopatologice. El este fascinat de posibilitatea de a cladi o “ psihologie “ pe baze pur neurologice. Produsul acestei incercari este “ Schita unei psihologii stiintifice “, al carei manuscris este trimis in septembrie - octombrie 1895 lui FLIESS.

Din psihanaliza am aflat ca esenta procesului de refulare nu consta in suprimarea, in anulara unei reprezentari ce reprezinta o pulsione, ci consta in a o impiedica sa devina constienta. Atunci spunem ca s-ar gasi in starea de “ inconstienta “, dar trebuie sa aducem dovezi in favoarea faptului ca ea poate produce si in mod inconstient efecte care pot sa ajunga (unele din ele) in cele din urma constiente. Tot ceea ce este refulat trebuie sa ramina inconstient, insa noi vrem sa stabilim inca de la inceput ca ceea ce e refulat nu acopera tot ceea ce e inconstient. Inconstientul are o cuprindere mai mare ; ceea ce e refulat e o parte din inconstient.

Justificarea INCONSTIENTULUI dupa Freud

A accepta un psihic inconstient si de a lucra cu aceasta supozitie in mod stiintific ne va fi contestata din mai multe puncte de vedere. Insa, impotriva acestora putem spune ca admiterea inconstientului este necesara si legitima, si ca detinem mai multe dovezi, pentru existenta lui. El este necesar

fiindca datele constientului sunt in mare masura lacunare; atit la cei sanatosi, cit si la cei bolnavi se produc frecvent acte psihice ce presupun, pentru explicarea lor, alte acte, despre care constientul insa nu mai poate spune nimic. Exemple de asemenea acte nu sunt numai actele ratate si visele in cazul celor sanatosi, iar in cazul celor bolnavi tot ceea ce nu mim simptom psihic si fenomen obsesional. Toate aceste acte constiente ramin incoerente si neintelese, in caz ca dorim sa pastram exigenta ca noi sa aflam numai prin intermediul constientului tot ceea ce se petrece in actele psihice; aceleasi acte se ordoneaza, insa intr-un context ce poate fi expus, daca interpelam actele inconstiente accesibile. Cistigul de coerenta si de sens este insa un motiv foarte justificat care s-ar cuveni sa se faca sa depasim experienta nemijlocita. Daca insa se mai dovedeste ca pe admiterea inconstientului se poate cladi o actiune plina de succes prin care noi influentam in mod relevant cursul proceselor constiente, atunci am dobindit o dovada incontestabila pentru existenta a ceea ce a fost admis. Trebuie sa se sustina, atunci, punctul de vedere conform caruia nu e nimic altceva ecit o aroganta nejustificata sa ceri ca tot ceea ce se petrece in psihic sa trebuiasca sa devina cunoscut si constiintei.

Putem sa afirmam, mai de parte, in sprijinul admitterii unei stari psihice inconstiente, ca in fiecare moment constiinta nu cuprinde decit un mic continut, in asa fel incit cea mai mare parte a ceea ce numim noi cunoastere constiente trebuie sa se afle oricum, in cele mai lungi perioade in stare de latentă, asadar intr-o stare de inconstienta psihica. Conflictul cu inconstientul ar deveni, luind in considerare toate amintirile noastre latente, complet neinteligibil. Ne lovim atunci de obiectia conform careia aceste amintiri latente nu mai trebuie desemnate drept psihice, ci ele ar corespunde resturilor din procesele somatice din care poate aparea din nou psihicul. Este foarte usor de replicat ca, dimpotriva, amintirea latentă este un reziduu indubitabil al unui proces psihic. Dar, e mai important inasa sa lamurim faptul ca obiectia se bazeaza pe echivalarea constientului cu psihicul - echivalare tacita, dar fixata totusi din capul locului. Echivalarea poate fi ori un petitio principii, care nu accepta intrebarea daca tot ceea ce e psihic trebuie sa fie si constient, sau o chestiune de conventie, de nomenclatura. In cea din urma postura ea este, fireste, irefutabila ca orice conventie. Ramine deschisa numai intrebarea daca ea se dovedeste atit de utila, incit sa trebuiasca sa fim de acord cu ea. Raspunsul este, inasa ca echivalarea psihicului cu constientul nu este absolut deloc utila. Ea distruge continuitatile psihice, ne arunca in dificultatile insurmontabile ale paralelismului psiho-fizic, fiind expusa reprosului ca supraestimeaza, fara o intemeiere clara, rolul constiintei,

obligându-ne să parșim prematur domeniul cercetării psihologice, fără a ne putea aduce compensație prin rezultatele altor domenii.

E clar, oricum, că întrebarea : dacă stările incontestabil latente ale vieții psihice ar trebui înțelese ca fiind psihic inconstiente sau ca fiind fizice, amenința să devină o certă în jurul civintelor; De aceea e recomandabil, să aducem în prim plan ceea ce noi cunoaștem cu siguranță din natura acestor stări problematice. După caracteristicile lor fizice, ele nu sunt complet inaccesibile. Nici o reprezentare fiziologică, nici un proces chimic nu ne poate face să avem o idee despre esența lor. Pe de altă parte, e sigur, că ele au un contact substanțial cu procesele psihice constiente; ele pot fi transpuse, printr-un anumit travaliu, în aceste procese psihice constiente, și chiar înlocuite de ele, purtând și deschise cu toate categoriile pe care noi le întrebuintăm la actele psihice constiente, ca reprezentări, tendințe, decizii și altele asemenea. Da, despre unele din aceste stări latente trebuie să spunem că se deosebesc de cele constiente doar prin încetarea conștiinței. Asadar, nu vom ezita, să le tratăm ca obiecte ale cercetării psihologice și în cea mai strânsă legătură cu actele psihice constiente.

Respingerea intransigentă a caracterului psihic al actelor psihice latente se explică prin faptul că cea mai multă dintre fenomenele ce sunt luate în considerare nu au devenit obiecte de studiu în afara psihanalizei. Cine nu cunoaște stările de fapt patologice, cine crede că actele ratate ale celor normali sunt numai lucruri accidentale, mulțumindu-se cu vechea înțelepciune cum că visele ar fi amăgiri, acela trebuie doar să ignore unele enigme ale psihologiei conștiinței, pentru a nu-și pune problema existenței unei activități psihice inconstiente. De astfel, experimentele hipnotice, în special sugestia posthipnotică, au demonstrat deja, înainte de psihanaliză, într-un mod clar, existența și modul de acțiune ale inconstientului psihic.

Admiterea inconstientului este însă apoi și complet legitimă, în măsura în care noi, atunci când l-am postulat, nu ne-am departat cu nici un pas de la modul nostru obișnuit și corect de a gândi. Conștiința mijloceste oricărui dintre noi numai cunoașterea propriilor stări psihice, faptul că și un alt om are, de asemenea, conștiința este o concluzie care e trasă per analogiam pe baza manifestărilor și acțiunilor perceptibile ale celuilalt, pentru a putea înțelege comportamentul acestuia. Această concluzie, sau această identificare, a fost extinsă de la EU la alți oameni, animale, plante, la neviețuitoare și la lumea întreagă, dovedindu-se folositoare atât timp cât asemanarea cu EUL - particular era covârșitor de mare, devenind însă nesigură în măsura în care celălalt se îndepărta de EU. Critica noastră de astăzi divide deja nesigură în privința conștiinței animalelor, și refuză să

accepte constiinta plantelor si considera drept misticism admiterea constiintei la nevietuitoare.

Psihanaliza nu cere nimic altceva decit ca acest rationament sa fie aplicat si asupra propriei persoane, proces spre care nu exista, desigur, nici o tendinta constitutiva.

Cel care insa s-a opus admiterii unui psihic inconstient, nu vapoate fi multumit sa-l inlocuiasca cu o constiinta inconstienta. In al doilea rind, analiza indica faptul ca procesele psihice latente particulare, pe care noi reusim sa le intelegem, se bucura de un grad mare de independenta reciproca, ca si cum nu ar sta in legatura unul cu celalalt si nu ar sti nimic unul de celalalt.

In al treilea rind, argumentul cel mai plin de greutate este faptul ca prin cercetarea analitica aflam o parte a acestor procese latente poseda caracteristici si particularitati ce ne apar drept straine, chiar de necrezut, fiind contrare caracteristicilor constiintei cunoscute de noi. Vom avea prin urmare temeiuri sa modificam concluzia aplicata asupra propriei persoane, in sensul ca ea nu ne demonstreaza existenta in noi a unei a doua constiinte, ci existenta unor acte psihice ce sunt fara constiinta. Vom respinge, de asemenea, ca fiind incorect si inselator, termenul de “ subconstient “. Cunoscutele cazuri de “ double conscience “ (clivaj al constiintei) nu demonstreaza nimic impotriva conceptiei noastre .

La modul cel mai potrivit La modul cel mai potrivit La modul cel mai potrivit, ele pot fi descrise, drept cazuri de clivaj al activitatilor psihice in doua grupe, aceeasi constiinta intorcindu-se alternativ, spre unul sau spre celalalt loc.

In psihanaliza nu ne mai ramine nimic de facut altceva decit sa explicam procesele psihice ca fiind in sine inconstiente si sa comparam perceptia lor prin constiinta cu perceptia lumii exterioare prin organele de simt. Supozitia psihologica a unei activitati psihice inconstiente ne apare, pe de o parte, ca fiind o continuare mai ampla a animalismului primitiv, care a oglindit pretutindeni imaginile proprii constiintei noastre, iar pe de alta parte, drept continuare a corecturii pe care KANT a intentionat-o referitor la conceptia noastra despre perceptia exterioara. Dupa cum Kant ne-a avertizat sa nu trecem cu vederea conditionarea subiectiva a perceptiei noastre si sa nu consideram drept identice perceptia noastra cu perceptul care nu poate fi recunoscut, tot asa si psihanaliza ne aminteste sa nu punem perceptia constiintei in locul procesului psihic inconstient, care este obiectul ei. Ca si fizicul, nici psihicul nu are nevoie sa fie in realitate asa cum ne apare. Cu satisfactie, ne vom pregati insa sa aflam ca corectura perceptiei interne nu

ofera o dificultate la fel de mare ca si a perceptiei exterioare, ca obiectul intern e mai putin irecognoscibil de cit lumea exterioara.

AMBIGUITATEA INCONSTIENTULUI SI PUNCTUL DE VEDERE **TOPIC**

Vrem sa stabilim faptul important, inainte de a face mai departe, dar dificil in acela timp, conform caruia inconstientul este doar o caracteristica a psihicului care insa, singur nu ajunge deloc sa-l descrie pe acesta. Exista totusi acte psihice de calitati foarte diferite ce concordă, totusi, in ansamblu, in acest caracter de a fi inconstiente. Pe de alta parte, inconstientul cuprinde acte ce sunt pur si simplu latente, pemporar inconstiente, dar care nu se deosebesc cu nimic de cele constiente, iar pe de alta parte, cuprinde procese precum cele refulate, care, daca ar deveni constiente, ar trebui contrasteze la modul cel mai izbitor cu restul proceselor constiente. S-ar pune capat tuturor neintelegerilor daca, de acum inainte, cind e vorba de descrierea diferitelor acte psihice, s-ar face totala abstractie de faptul ca sunt constiente sau incinstiente, si le-am clasifica pur si simplu dupa relatia pe care o au cu pulsionile si scopurile, dupa compozitia si apartenenta lor la sistemele psihice supraordonate unul in raport cu celalalt si le-am lega unul de altul. Asta este, insa, din mai multe motive irealizabil; prin urmare noi nu putem sa scapam de ambiguitatea de a utiliza cuvintele constient si inconstient cind intr-un sens descriptiv, cind intr-unul sistematic, atunci cind ele semnifica apartenenta la anumite sisteme si faptul ca sunt inzestrate cu anumite proprietati.

Intr-o maniera pozitiva afirmam acum , ca rezultat al psihanalizei, faptul ca un act psihic parcurge in general doua stari, intre care se afla intercalata un fel de stare (CENZURA) . In prima faza, el este inconstient si apartine sistemului ICS; daca el cu ocazia testarii, este respins de cenzura, atunci trecerea in cea de a doua faza ii este refuzata; in acest caz, el poarta numele de “refulat” si ramine inconstient. Daca trece insa testul, atunci el intra in cea de a doua faza si ajunge sa apartina celui de-al doilea sistem pe care noi am vrut sa-l numim sistemul CS. Raportul lui cu constiinta nu este insa determinat in mod clar prin aceasta apartenenta. El nu este insa constient, insa e, probabil, capabil sa devina constient (dupa expresia lui I. Brener), adica el poate deveni acum obiect al constiintei fara rezistente deosebite si daca se intrunesc anumite conditii. Tinind seama de aceasta capacitate de a deveni constient, noi numim de asemenea sistemul CS si “preconstient”. Deocamdata, e suficient sa se retina ca sistemul PCS

impartasese proprietatile sistemului CS si ca cenzura severa isi face datoria la trecerea dela ICS la PCS (sau CS).

Psihanaliza a facut un pas mai departe fata de psihologia descriptiva a constiintei, o data cu admiterea acestor (doua sau trei) sisteme psihice, adoptind prin aceasta o noua atitudine interogativa si un nou continut. Pina acum ea se deosebeste de psihologie, in principal printr-o cinceptie dinamica a proceselor psihice; la asta se adauga faptul ca ea ia in consoderare si topica psihica cautind sa informeze, privitor la un act psihic oarecare, in care sistem sau in care sisteme are el loc. Datorita acestei staraduinte ea a primit, de asemenea, si numele de psihologie abisala. Vom afla ca ea mai poate fi inca imbogatita cu alta perspectiva.

Daca vrem sa luam in serios o topica a actelor psihice, trebuie atunci sa ne indreptam interesul catre un caz problematic ce apare cu aceasta ocazie. Cind un act psihic cunoaste transpunerea din sistemul ICS in sistemul CS (sau PCS) , ar trebui atunci sa presupunem ca aceasta transpunere este legata o noua fixatie, oarecum o noua inscriere a reprezentarii in cauza, ce poate fi asadar continuta intr-o alta localizare psihica si alaturi de care continua sa existe inscrierea originara, inconstienta? Sau mai degraba ar trebui sa credem ca transpunerea consta intr-o schimbare a starii ce se realizeaza cu acelasi material si in aceeasi localizare psihica?. Aceasta intrebare poate parea abstrusa, dar trebuie sa o punem, daca vrem sa ne facem o idee mai precisa despre topica psihica, despre dimensiunea abisala a psihicului. Intrebarea este dificila, caci ea trece dincolo de ceea ce e pur psihologig, si atinge relatiile aparatului psihic cu anatomia. Stim ca asemenea relatii exista. Faptul ca activitatea psihica este legata de functia creierului, ca de nici un alt organ, este un rezultat de nezdruncinat al cercetarii. Un pas mai departe (nu se stie cit de departe) este facut de descoperirea diferentei de valoare dintre zonele ceerului si a relatiilor lor speciale cu anumite parti ale corpului si cu activitatile spirituale. Insa toate incercarile de a ghici, pornind de aici, o localizare a proceselor psihice, toate straduintele de a gindi reprezentarile ca fiind stocate in celulele nervoase, si de a lasa excitatiile sa se plimbe libere prin fibrele nervoase, toate acestea s-au soldat cu un esec total. Aceeasi soarta ar fi rezervata si doctrinei care ar vrea de exemplu, sa gaseasca in cortex locul anatomic al sistemului CS, al activitatii psihice constiente si sa mute procesele in partile subcorticale ale ceerului. Aici apare o fisura a carei umplere nu este pe moment posibila, ea nefacind parte din sarcinile pe care le are psihologia. Topica noastra psihica nu are deocamdata nimic de a face cu anatomia; ea se raporteaza la regiunile aparatului psihic, indiferent unde sunt ele situate in corp si nu la localizarile anatomice.

Asadar, munca noastra este in aceasta privinta libera, ea trebuie sa procedeze in conformitate cu propriile sale cerinte. Va fi si in avantajul nostru sa ne amintim ca supozitiile noastre nu au decit valoarea unor ilustrari. Prima din cele doua posibilitati luate in considerare, anume faptul ca faza CS a reprezentarii inseamna o noua inscriere a acesteia, aflata intr-un alt loc, este neindoielnic mai grosolana, dar mai comoda. A doua supozitie, aceea a unei schimbari pur si simplu functionale a starii, este din capul locului mai plauzibila, inasa este mai putin plastica, mai greu de minuit. Din prima supozitie, cea topica, este legata acceptarea unei separari topice a sistemelor ICS si CS, cit si posibilitatea ca o reprezentare sa fie prezenta in acelasi timp in doua locuri ale aparatului psihic, ca ea , atunci cind cenzura nu o inhiba, sa se miste regulat dintr-un loc in altul, eventual fara a-si pierde prima ei instalare sau inscriere. Asta poate sa para ciudat, dar se poate sprijini pe observatiile ce provin din practica psihanalitica.

Cind se comunica unui pacient o reprezentare refulata de el dar care a fost ghicita, in prima intanta aceasta nu schimba cu nimic starea lui psihica. Refularea nu ne suprima, consecintele ei nu se anuleaza, asa cum se astepta probabil, pentru ca reprezentarea anterior inconstienta a devenit acum constienta. Dimpotriva, se abtine acum, in prima instanta doar o noua respingere a reprezentarii refulate. Pacientul are inasa acum, propriu-zis, aceasi reprezentare intr-o forma dubla in diferite locuri ale aparatului sau psihic; in primul rind el are amintirea constienta - datorita comunicarii facute - a urmei auditive a reprezentarii, in al doilea rind, el poarta in sine pe linga asta - si suntem siguri in privinta aceasta - amintirea inconstienta a ceea ce a fost trait intr-o forma mai timpurie. In realitate, o suprimare a refularii nu apare mai inainte ca amintirea constienta sa se fi pus in legatura, dupa invingerea rezistentelor, cu urma inconstienta a amintirii. Succesul este atins abia prin constientizarea acesteia din urma.

Asadar, in concluzie, noi nu suntem deocamdata in stare sa decidem intre cele doua posibilitati discutate. Poate mai tirziu vom gasi ceva ce ar putea da informatii despre una din cele doua posibilitati. Poate ca suntem pe punctul de a descoperi ca felul nostru de a pune intrebari a fost inadecvat si ca deosebirea intre reprezentarea inconstienta si cea constienta trebuie determinata intr-un cu totul alt mod.

SENTIMENTE INCONSTIENTE

Am limitat discutia precedenta doar la reprezentari, fiind in stare acum sa ridicam o noua intrebare, al carei raspuns trebuie sa contribuie la elucidarea vederilor noastre teoretice. Am spus ca exista reprezentari

constiente si reprezentari inconstiente; exista insa, miscari pulsionale inconstiente, sentimente inconstiente, senzatii inconstiente sau de data asta nu are nici un sens sa vorbim de asa ceva?

Eu cred, intradevar, ca opozitia dintre constient si inconstient nu se poate aplica in cazul pulsunii. O pulsune nu poate deveni niciodata obiect al constiintei, ci doar ideea care o reprezinta. Nici in inconstient pulsunea nu poate fi altfel reprezentata decit prin intermediul unei reprezentari. Daca pulsunea nu ar fi legata de o reprezentare, sau daca ea ar aparea ca stare afectiva, atunci noi n-am sti nimic despre ea. Atunci, insa, cind vorbim totusi despre miscari pulsionale refulate, aceasta nu e decit o nevinovata neglijenta de exprimare. Nimic alceva nu putem intelege prin asta decit o miscare pulsionata al carei reprezentant-reprezentare este inconstientul; nimic alceva nu e luat in considerare.

S-ar putea crede ca raspunsul la intrebarea privitoare la senzatiile, sentimentele, afectate inconstiente a fi la fel de usor de oferit. Din esenta unui sentiment face , totusi , parte faptul ca el e simtit, ca e cunoscut asadar de catre constiinta. Posibilitatea unui inconstient nu s-ar pune absolut deloc atunci cind vorbim de sentimente, senzatii si afecte. Suntem, insa, obisnuiti in practica psihanalitica sa vorbim de iubire inconstienta, ura inconstienta, minie inconstienta, s.a.m.d., si gasim inevitabila chiar alaturarea ciudata a cuvintelor “ constiinta, inconstiinta de culpabilitate “ sau paradoxala “ angoasa inconstienta”. Depaseste, oare, in semnificatie acest mod de a utiliza limbajul pe cel din cazul “ pulsunii inconstiente “ ?

Aici situatia e alta. In prima instanta, s-ar putea intimpla ca miscarea de afect sau de sentiment sa fie perceputa, insa sa fie judecata gresit. Ea a fost silita, prin refularea adevaratului ei reprezentant, sa se lege de o alta reprezentare fiind acum sustinuta de constiinta pentru manifestarea acesteia din urma. Daca se restabileste legatura corecta, atunci miscarea afectiva originara se chiama ca e “inconstienta”, desi afectul ei nu a fost niciodata inconstient, doar reprezentarea ei a cazut prada refularii. Utilizarea expresiilor “ afect inconstient “ si “ sentiment inconstient “ trimite, in general, ca urmare a refularii, inapoi la destinele factorului cantitativ al miscarii pulsionare. Noi stim ca exista trei astfel de destine: ori afectul ramine - partial sau complet ca atare, ori cunoaste o transformare intr-un coantum de efect diferit din punct de vedere calitativ inainte de toate in angoasa ori este reprimat, adiaci dezvoltarea sa este complet impiedicata. In toate cazurile in care refularii ii reuseste inhibitia dezvoltarii afectului, efectele pe care le introduce pentru a corecta procesul refularii se chiama ca sunt “ inconstiente “. I situatia actuala a cunostintelor noastre despre afecte si sentimente, nu putem enunta mai clar aceasta deosebire.

Constatarea conform careia refularii ii poate reusi sa inhibe transpunerea miscarii pulsionale in manifestari afective prezinta pentru noi un interes deosebit. Ea ne arata ca sistemul CS stapineste, in mod normal, atat afectivitatea, cit si accesul la motilitate, marind valoarea refularii prin aceea ca pune in evidenta consecintele ei, nu doar impiedicarea accesului la constiinta, ci si impiedicarea dezvoltarii afectului si a motivarii activitatii musculare. Putem spune si invers: atat timp cit sistemul CS stapineste afectivitatea si motilitatea, starea psihica a individului se chiama ca e naturala. Nu se poate sa nu se recunoasca deosebirea prezenta in relatia sistemului dominant cu cele doua actiuni de descarcare, aflate foarte aproape una de alta. In timp ce dominatia sistemului CS asupra motilitatii voluntare este solid intemeiata opunindu-se constant asaltului nevrozei si izbucnind abia in psihoza, controlul dezvoltarii afectului este mai putin consolidat prin CS. Chiar si in viata normala se poate recunoaste o lupta continua intre cele doua sisteme CS si ICS pentru suprematia asupra afectivitatii delimitandu-se anumite sfere de influenta si avind loc amestecuri eficiente ale fortelor.

Importanta sistemului CS (PGS) pentru accesul la actiune si la descatusarea afectiva ne ajuta sa intelegem si rolul care ii revine reprezentarii substitutive in cingurata bolii.

Am afirmat ca in refulare are loc o separare a afectului de reprezentare a sa , fiecare urmindu-si destinul sau separat. Din punct de vedere descriptiv, acesta nu poate fi tagaduit; procesul real, insa este de regula acesta: un afect nu apare atita vreme cit nu se produce, in sistemul CS, bresa catre o noua reprezentanta.

TOPICA SI DINAMICA REFULARII

Refularea este, in esenta, un proces ce implica reprezentarile aflate la granita dintre sistemele ICS si PCS (CS). E vorba aici de o retragere a investitiei, insa se pune intrebarea in care sistem are loc retragerea si de care sistem apartine investitia retrasa.

Reprezentarea refulata ramine capabila de actiune in ICS; ea trebuie prin urmare sa-si fi mentinut investitia. Altceva trebuie sa fi fost retras. Daca luam in considerare cazul refularii propriu- zise (al refularii secundare) , care afecteaza reprezentarea preconstienta sau pe cea deja constienta, atunci refularea nu poate consta decit in ceea ca reprezentarii ii va fi retrasa investitia (pre) constienta, care apartine sistemului PCS. Reprezentarea ramine atunci ori neinvestita. ori primeste investitie pornind de la ICS, ori pastreaza investitia ICS pe care a avut-o deja mai devreme. Asadar retragerea investitiilor preconstiente, pastrarea investitiei inconstiente sau

sustituirea investitiei preconsciente prin una inconsciente. Aici se descopera ca supozitia functionala a inlaturat-o fara mari probleme pe cea topica.

Acest proces de retragere a libidoului nu ajunge pentru a face inteligibila o alta caracteristica a refularii. Nu este deloc clar de ce reprezentarea ramasa investita sau prevazuta cu investitie de la ICS, nu ar trebui sa-si renoiasca incercarea de a patrunde, in virtutea investitiei ei, in sistemul PCS. Atunci ar trebui ca retragerea de libidou sa se repete si cu ea, iar acelasi joc ar continua neintrerupt, rezultatul nefiind insa rezultatul refularii. La fel, asa numitul mecanism al retragerii investitiei nu ar functiona, atunci cind e vorba de descrierea refularii originare; in acest caz, este vorba despre o reprezentare inconsciente ce n-a primit inca nici o investitie de la PCS, care deci nu poate sa retraga astfel o investitie .

Prin urmare avem nevoie aici de un alt proces, care, in primul caz, sa intretina refularia, in doilea caz sa se asigure de producerea si mentinerea ei, iar pe acesta il putem gasi doar admitind o contrainvestitie prin care sistemul PCS se protejeaza de asaltul reprezentarii inconsciente. Aceasta contrainvestitie reprezinta cheltuiala continua de energie a refularii originare, tot ea garantind si durabilitatea ei. Containvestitia este singurul mecanism al refularii originare.

Observam acum, felul in care am ajuns, in mod progresiv, sa punem in valoare, in prezentarea fenomenelor psihice, cu un al treilea punct de vedere, pe linga cel dinamic si cel topic, pe acela economic, care urmareste destinul dimensiunilor excitatiei si cauta sa obtina o evaluare, cel putin relativa, a acestora.

Propun ca, atunci cind reusim sa descriem un proces psihic dupa relatiile lui dinamice, topice si economice, prezentarea sa fie numita metapsihologica.

In cazul isteriei de angoasa, o prima faza a procesului este in mod frecvent trecuta cu vederea, probabil chiar ignorata, insa ea este vizibila la observatie atenta. Ea consta in faptul ca angoasa apare fara ca subiectul sa stie de unde.

Reprezentarea substitutiva joaca rolul unei contrainvestitii caci il asigura pe acesta impotriva aparitiei in CS. Reprezentarea substitutiva (joaca) se comporta, intr-un caz, asemeni locului unei tranzitii de la sistemul ICS in sistemul CS, in celalalt caz, asemeni unei surse autonome de descatusare a angoasei. Daca angoasa in fata animalului, hranita din surse pulsionale inconsciente, se dovedeste a fi enorma si extrem de recalcitranta fata de toate influentele ce provin de la sistemul CS, tradindu-si prin asta provenienta ei din sistemul ICS.

In cea de a doua faza a isteriei de angoasa contrainvestirea din sistemul CS dus la formatiunea substitutiva procesul de refulare nu este inca finalizat sau inhiba dezvoltarea de angoasa ce provine din substituit. Aceasta se produce astfel: tot mediul asociat al reprezentarii substitutive este investit cu o intensitate anume, in asa fel incit el poate dovedi o mare sensibilitate fata de excitatie. O excitatie a unui punct oarecare ce apartine acestei constructii preliminare, trebuie sa provoace, ca urmare a legaturii cu reprezentarea substitutiva o neinsemnata dezvoltare de angoasa care se utilizeaza acum ca semnal pentru a inhiba, prin intermediul unei noi evadari a investitiei, progresul pe mai departe al dezvoltarii de angoasa..

PROPRIETATILE SPECIALE ALE SISTEMULUI ICS

-Deosebirea dintre cele doua sisteme psihice: prezinta proprietati ce nu se regasesc in cel imediat superior.

-Nucleul ICS-ului consta in reprezentanti pulsionari ce doresc sa descarce investitia lor, asadar din impulsuri - dorinta .

-Nu exista in acest sistem nici o negatie, nici o indoiala, nici un grad de siguranta.

-Domneste o mai mare mobilitate a intensitatilor de investitie .

-Prin procesul de deplasare, o reprezentare poate da alteia intreaga cantitate a investitiei ei, iar prin procesul de condensare ea poate lua pentru sine intreaga investitie proprie altor reprezentari. Eu am propus ca privim aceste doua procese ca semne ale asa-numitului proces psihic primar. In sistemul PCS domneste procesul secundar . Acolo unde un asemenea proces primar se produce in raport cu elementele sistemului PCS, el apare drept “ comic” si stirneste risul.

-Procesele sistemului ICS sunt atemporale, adica ele nu sunt ordonate din punct de vedere temporal, nu se schimba cutrecerea timpului si nu are nici un fel de relatie cu timpul. Ele sunt supuse principilui placerii; destinul lor atirna doar de cit de intense sunt si de masura in care ele satisfac sau nu cerintele reglarii dintre placere si neplacere.

-Concluzionind, putem spune; lipsa contradictiei, procesul primar (mobilitatea investitiilor), atemporalitatea si substituirea realitatii exterioare prin realitatea psihica.

-Procele inconstiente pot fi cunoscute doar in conditiile visului si nevrozei, asadar, atunci cind procesele sistemului superior PCS sunt mutate inapoi, printr-o regresie, pe un nivel anterior.

-Nu va fi deplasat avertismentul de a nu generaliza, grabiti, ceea ce am aratat despre distribuirea capacitatilor psihice in cele doua sisteme. Ce continut si ce relatii are acest sistem in timpul dezvoltarii individuale si ce semnificatie ii revine acestuia atunci cind e vorba de animale, acestea nu trebuiesc deduse din descrierea noastra, ci trebuie investigate separat. Chiar si in cazul oamenilor trebuie sa fim pregatiti sa gasim conditiile patologice in care cele doua sisteme isi modifica atit continutul cit si caracteristicile, sau si le schimba intre ele.

RELATIA DINTRE CELE DOUA SISTEME

-Ar fi incorect sa ne imaginam ca sistemul ICS ramine linistit, in timp ce intreaga activitate psihica este realizata de PCS, ca sistemul ICS e ceva clasificat, un organ rudimentar, un reziduu al dezvoltarii, sau sa credem ca relatia dintre cele doua sisteme s-ar reduce la actul refularii, prin aceea ca PCS ar arunca in adincurile ICS tot ceea ce ii apare ca fiind tulburator. ICS este mai degraba viu, capabil sa se dezvolte, intretinind multe relatii cu sistemul PCS, printre ele aflindu-se si relatia de cooperare. Trebuie sa spunem ca ICS se continua in asa-zisii derivati, ca el este accesibil actiunilor vietii, ca influenteaza in mod constant PCS si ca este supus, la rindul sau, chiar influentelor PCS-ului.

IDENTIFICAREA INCONSTIENTULUI

-Iata ce se poate spune despre ICS din tot ce am adunat noi in dezbaterea precedenta, cita vreme se porneste doar de la cunoasterea vietii onirice si a nevrozelor de transfer. Nu e mult, cu siguranta, mai ales ca in unele locuri se lasa impresia ca e vorba de ceva neclarificat si incurcat si se rateaza inainte de toate posibilitatea de a ordona si inscrie ICS-ul intr-un context deja cunoscut. Numai analiza uneia dintre afectiunile pe care noi le-am numit psihonevroze narcisice promite sa ne furnizeze idei prin care enigmaticul ICS ne devine mai familiar si oarecum, concret.

De la o lucrare a lui Abraham(1908), o care constiinciosul autor a atribuit-o sugestiei mele, noi incercam sa caracterizam dementia praecox, lui Kraepelin(schizofrenia lui Bheuler) prin raportul ei cu opozitia dintre EU si obiect. In cazul nevrozelor de transfer(isteria de angoasa si isteria de conversie, nevroza obsesionala) nu exista nimic care sa fi adus aceasta opozitie in prim plan. S-a stiut ca frustrarea datorata obiectului produce

declansarea nevrozei si ca nevroza implica renuntarea la obiectul real, si ca libidoul retras din obiectul real se origineaza intr-un obiect fantasmatic si de aici, intr-un refutat (introversia).

In schizofrenie, s-a impus ipoteza ca libidoul retras nu ar cauta, dupa procesul de refutare, nici un obiect nou, ci s-ar retrage in EU, ca asadar aici se renunta la investitia obiectala si se restabileste o stare primitiva, fara obiect, de narcisism. Incapacitatea pacientilor de a face transferul, avind drept consecinta inaccesibilitatea lor la terapie, caracteristica lor de respingere a lumii exterioare, aparitia semnului unei contrainvestitii a UE-lui propriu, caderea intr-o apatie totala. Privind din perspectiva raportului celor doua sisteme psihice, toti observatorii au fost surprinsi de faptul ca in schizofrenie sunt manifestate ca fiind constiente multe din elementele care, in cazul nevrozelor de transfer, pot fi demonstrate ca facind parte din ICS numai prin psihanaliza. Nu se reuseste, in prima instanta, sa se faca o asociere inteligibila intre relatia EU- obiect si relatiile constiintei.

Pare sa apara, ceea ce cautam pe caile acestea neasteptate . Se observa la schizofreni, indeosebi in stadiile de inceput, care sunt atat de instructive, un numar de modificari ale vorbirii, dintre care unele merita sa fie cercetate sub anumit punct de vedere. Exprimarea devine adesea obiectul unei atentii speciale, ea este " aleasa ", " manierata ".

Dr. V. TAUSK (VIENA) mi-a pus la dispozitie unele din observatiile sale cuprivire la stadiile de debut ale schizofreniei, care au avantajul ca bolnava insasi vrea sa ofere o explicare a vorbelor sale.

In cazul schizofreniei cuvintele sunt supuse aceluiasi proces care transforma gindurile latente ale viselor in imagini din vis, proces pe care noi l-am numit proces psihic primar. Ele sunt condensate si isi transfera unul altuia intreaga investitie, prin deplasarea procesului poate merge atat de departe un singur cuvint, adecvat acestui fapt datorita multiplelor sale relatii preia reprezentarea unui intreg lant de ginduri. Lucrarile lui Bleuler, Jung si ale elevilor lor, au dat la iveala un material bogat tocmai in sensul acestei afirmatii.

Daca ne intrebam ce anume ofera simptomului si formatiunii substitutive schizofrene acest ciudat caracter, atunci intelegem in sfirsit ca este predominarea relatiei lingvistice asupra relatiei factice.

Sa coroboram aceasta intelegere cu supozitia ca in cazul schizofreniei investitiile obiectale sunt abandonate. Va trebui sa facem o modificare: investitia obiectala a reprezentarilor cuvintului este pastrata. Ceea ce noi am numit reprezentare constienta a obiectului, se imparte acum in reprezentari ale cuvintului si in reprezentari ale lucrului, ce constau in investirea, daca nu a imaginilor mnezice directe ale lucrului, macar a unor urme mnezice mai

indepartate si derivate din ele. Daca noi am identificat si am determinat corect deosebirea dintre o reprezentare inconstienta si una preconstienta, atunci cercetarile noastre din alte locuri trebuie sa duca la aceasta intelegere.